

Matti Kaikkonen

Pölliruisku

Elämää pienessä maalaiskylässä

Pölliruisku

Matti Kaikkonen

Pölliruisku

Elämää pienessä maalaiskylässä

© 2013 Matti Kaikkonen

Päällys & taitto: BoD – Books on Demand GmbH

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-286-384-3

Putura

Maajää oli aikanaan pysähtynyt pitemmäksi aikaa niille seuduille. Jää ja valtavat vesimassat olivat uurtaneet alueelle useita järviä, ja maaines oli kasautunut korkeiksi hiekkaharjuiksi. Järvet olivat syviä ja kirkasvetisiä, samoin harjujen välissä olevat, ratinmuotoiset lammet, joiden pohjalta kymmenien metrien syvyydestä voi kuvitella löytävänsä muinaisen mannerjään rippeitä. Näissäkin lammenpurakoissa oli elämää. Pieniä, isopäisiä ahvenia, joita kukaan ei saaliikseen halvanut. Kirkkaassa, vähäravinteisessa vedessä ei juuri ollut syötävää muuta kuin pahimpaan hätään. Niinpä kalat olivat aikojen saatossa kutistuneet ja kääpiöityneet.

Suurin vesistö niillämain oli nimeltään Lenkojärvi. Pitkänomainen järvi kaartui puolivälistään loivasti itään, jostasyystä lieene nimensä saanut. Järveen laski muutama isompi joki ja useita pienempiä puroja. Eräs näistä vesilaiduista sai alkunsa korkean harjun juurelta, noin kilometrin päässä järven rannasta. Harjun juurella, jossa jyrkkä hiekkarinne vaihtui suoksi, oli hete, jonka pohjassa oli useita kiehuvia lähteensilmiä. Järveen virtaava puro sai lisävettä monista pienistä lähteistä ja päättyi lopulta Lenkojärven rantaan. Kevättulvan aikaan vesi patoutui rantapenkkaa vasten ja muodosti laajan, hyllyväreunaisen lammen. Tulvan tuoma muta oli erinomainen kasvualusta, niinpä rannat olivat tiheän kaislikon ja monien vedessä kasvavien heinäkasvien ympäröimät.

Se oli sitä aikaa, kun asutusta laajennettiin ennen koskemattomiin korpiin. Eräänä päivänä Lenkojärven rannalle tuli mies perheineen ja alkoi rakentaa asuinsijaa järven rannan tuntumaan. Savupirtti valmistui aikanaan ja jonkinlainen suoja parille lehmälle ja muutamalle lampaalle. Jälkikasvuakin oli jo ihan kohtuullisesti, ja vanhimmat

pojat olivat jo aikuisten kirjoissa, joten työt edistyivät ripeästi. Mökin karja kulki vapailla laitumilla lähimetsissä. Suon reumat ja purojen varret kasvoivat luonnonheinää ja monipuolista syötävää. Eräänä päivänä kellokas tuli yksin kotiin. Kun toista lehmää ei alkanut kuulua kotiin pääteltiin, että jotain vakavaa oli tapahtunut.

Se on karhu, päätteli Pekka Pekonpoika, joka oli mökin isäntä ja perheen pää. Hän meni vähin äänin pirttiin ja otti seinältä suustaladat-tavan piilukkonsa. Aseen piippuun hän kaatoi pari mitallista ruutia ja painoi sen päälle kankaaseen käärityn lyijykuulan. Tarkistettuaan vielä piikiven kunnon hän kaatoi sankkipannuun hienojakoista ruutia, ja ase oli käyttövalmis. Vanhimmalle pojalleen hän tökkäsi käteen karhukeihään, jolla oli aikaisemmin pistetty muutama kontio hengiltä. Miehet kävelivät ympäristöä tarkkaillen siihen suuntaan, missä karja tavallisesti laidunsi. He tulivat suon reunaan, jonka keskeltä virtasi puro järveä kohti. Jotenkin Pekasta tuntui, että ensimmäiseksi olisi syytä tarkastaa lammen reuna-alueet.

Miehet lähestyivät varovasti kosteikon reunassa kasvavan pajukon ja kaislojen muodostamaa ryteikköä, jonka takana pilkotti avovesi. Eläimet olivat jättäneet selvät kulkureitit rehevänä kasvavaan ruohikkoon, joka peitti alleen petollisia silmäkkeitä.

Poika näki ensimmäisenä sen, mitä oltiin etsimässä. Lehmä oli vajonnut pettevään mutaan lähes selkärankaansa myöten. Mansikki ynisi surkeuttaan, mutta näytti tuntevan nämä ihmiset ja yritti päästä ylös. Yritykseksi se jäi, sirkeä muta piti tiukasti otteessaan. Onneksi sorkat ulottuivat kovaan maahan, joten suoranaista hukkumisen vaaraa ei ollut.

Miehet huokasivat helpotuksesta. Ensinnäkin siksi, että kallisarvoinen maidonantaja oli löytynyt todennäköisesti täysin terveenä. Toinen syy

oli se, että mitään merkkiä karhusta ei näkynyt. Kontio oli sellainen vastustaja, että yhteenoton lopputulos olisi ollut vähintäänkin epäselvä. Varsinkin haaskalta tavattu peto oli tavallista ärhäkempi, silloin oli viisainta häipyä paikalta vähin äänin. Mansikki oli saatava ylös niin pian kuin mahdollista ja siihen tarvittaisiin lisävoimia. Pekka antoi ohjeet pojalleen, joka lähti juoksunhytkää suunnistamaan mökille.

Lisävoimia odotellessaan Pekka kierteli kosteikon reunoja. Paikka on varsinainen surmanloukko elukoille. Putura on kuivattava, hän päätti mielessään. Lehmä oli viimeisillä voimillaan kääntynyt tulosuuntaansa, joten sen pelastaminen kävi varsin vaivattomasti. Pehmeään mutaan pystyi puulapiokin helposti, ja hetken uurastamisen jälkeen kylmästä vapiseva ja jäykin jaloin löntystävä lehmä talutettiin järven rantaan. Siellä Mansikki sai perusteellisen hieronnan ja pesun lämpimällä järvivedellä ja oli kohta valmis kotimatkalle runsaan saattojoukon ympäröimänä.

Ojankaivuun aloitettiin samana iltana. Puturan vesi virtasi rantatöyrään läpi pienenä purona, ja sitä oli syvennettävä. Metallia oli arvokasta eikä sitä riittänyt lapion teriksi, eli käytössä oli enimmäkseen koivu-puusta veisteltäviä puulapioita. Ne pystyivät hyvin hiekkaperäiseen maahan, ja muutaman päivän aherruksen jälkeen heiteltiin viimeiset lapiolliset veden tieltä. Kun vesi pääsi virtaamaan vapaasti, se syövytti nopeasti oman tilansa, ja lampi tyhjeni nopeasti. Sen keskelle jäi vain puro, joka loppupäässään kiihtyi jonkinlaiseksi koskeksi ennen järveen laskemistaan. Paikasta muodostui erinomainen kasvualusta erilaisille kasveille ja lehtipuille. Se näkyi kauaksi järvelle vihreänä läikkänä havumetsän keskeltä.

Sata vuotta myöhemmin Pekka Pekonpojan talosta ei näkynyt jälkeäkään. Rakennukset olivat hävinneet, liekö salama polttanut, tai rajantakainen vainolainen käynyt kostoretkellä. Vaikka hänen elämän-

kaarensa merkitys oli varsin vähäinen eikä maailmaa hetkauttanut, niin yhden asian se vaikutti: lähettyville kasvava kylä sai nimensä Pekan kuivattaman lammikon mukaan.

V-kylä

Lenkojärvi oli kirkasvetinen ja kooltaan paikallista keskitasoa suurempi. Lähempänä järven pohjoispäätä harjujono painui veden alle, mutta nousi näkyviin muutamina jyrkkäreunaisina luotoina, joilla kasvoi matalaa, kitukasvuista mäntyä.

Suunnilleen järven puolivälissä harju nousi lopullisesti pintaan jatkuen maalla useampana juottina luoteen suuntaan. Lenkojärven rantaviiva oli hyvin vaihteleva pitkin niemineen ja lahtineen. Pohjoispään luotojen lisäksi siinä oli useita saaria, joista suurin oli kylän kohdalla järven eteläpäässä. Järvi oli syvä ja kirkasvetinen. Se oli erikoisesti tunnettu kookkaista lohikaloistaan. Siika oli kookasta ja maultaan erinomaista. Lisäksi olivat ne tavanomaiset kalat, ahvenet ja muut. Muikku ei jostain syystä viihtynyt tässä järvessä mitenkään erikoisen hyvin, saaliit olivat muihin kaloihin verrattuna melko vaatimattomia.

Järven eteläpäässä ympäristön kasvusto muuttui. Mäntyä kasvavien kangasmaiden tilalle tuli sekametsää ja lehtipuita. Samalla rantapenkat alenivat ja suosaarekkeet ulottuivat järven rantaan saakka muodostaen mieleisen kasvupaikan monille lehtipuulajeille. Kotvajoen suu oli puustoltaan erikoisen monipuolinen. Kevätkesän helteisinä päivinä siellä tuntui hyvin voimakkaana pihlajien, tuomien ja monien muiden kasvien tuoksu.

Kotvajoki sai alkunsa samannimisestä järvestä, joka sijaitsi muutaman kilometrin päässä kaakon suuntaan. Järvi oli huomattavasti Lenkojärveä pienempi, ja rantametsät pääasiassa kuusta ja sekametsää. Järveen laski useita jokia ja pienempiä puroja, jotka keräsivät vetensä laajoilta suoalueilta. Siitä johtuen järven vesi oli tummempaa kuin Lenkojärvessä. Järven kalakanta oli runsas ja monipuolinen, etenkin syksyiseen

muikunpyyntiin tultiin vähän kauempaakin. Silloin asuttiin sukulaistaloissa, päivät kalastettiin ja iltapuhteella istuttiin pirteissä, jonne saattoi suurempikin joukko kyläläisiä uutisia ja asioita pohtimaan.

Puturan kylään kuului lähemmäs parikymmentä taloa, puolet niistä muutaman kilometrin etäisyydellä toisistaan. Samalla aukealla oli kolme suurinta taloa kivinavettoineen ja pirttirakennuksineen. Monen talon pihapiirissä oli ensimmäiseksi rakennettu pieni hirsimökki, josta asuminen oli joskus aloitettu. Vähitellen pihapiiriin nousi komeita hirsirakennuksia kookkaine pirtteineen. Ympäröivissä metsissä riitti rakennusaineita joka tarpeeseen.

Kylän kolmesta näyttävimmästä talosta suurin oli Sampola, joka sijaitsi tasaanteella, muutaman kivenheiton päässä järven rannasta. Talossa oli luonnonkivistä muurattu kivinavetta, kookas asuinrakennus ja rivi hirsiaittoja maantielle menevän tien reunassa. Kirkonkylästä lähtevä tie päättyi Juusolan pihaan. Talossa oli kauppa, jonne kerran viikossa saapuivat posti ja tavaratoimitukset. Sulan maan aikaan pihassa saattoi pyörähtää pirssiauto muutaman kerran viikossa. Talvella ihmiset liikkuiivat lähinnä hevospelillä ja hiihtäen.

Jos talvi oli kovin runsasluminen, maantietä ei aurattu, ja posti, samoin kuin muu tavaraliikenne, hoidettiin hevoskyydillä kirkonkylältä, jonne oli matkaa lähes parikymmentä kilometriä. Juusolan kauppa oli kylän keskus. Kauppa oli auki lähes vuorokauden ympäri, kaikkina viikonpäivinä. Tosin sunnuntaiaamupäivällä, kirkonmenojen aikaan, kauppaan ei lähdetty, vaan kuunneltiin papin puhetta radiosta, joka oli seinälle rakennetun hyllyn päällä. Saattoipa talon vanha emäntä veisata muutaman virren siinä sivussa.

Juusolassa oli ison talon meininki. Oman väen lisäksi pidettiin jatkuvasti muutamaa palkollista. Hevosia oli tavallisesti pari kappaletta, lypsykarjaa ja muuta navetassa elätettävää runsain määrin. Talo oli

muutenkin suosittu käyntipaikka. Varsinkin postintuloiltoina pirttiä kiertävillä penkeillä istui kyläläisiä ja joku kauempaakin tullut kuulumisia vaihtamassa. Keskikesällä, kun heinänteko oli kaikkein kiireisimmillään, vieraita oli huomattavasti vähemmän. Aika meni työn touhussa ja illat levätessä. Sampolassa oli eri meininki. Vaikka talossa oli jämäkkä vaurauden leima, talon sisäinen ilmapiiri oli jotenkin alakuloinen, lähes kolkko. Ehkä se johtui osaltaan siitä, että talossa ei ollut leikki-ikäisiä lapsia. Mutta suurin syy taisi olla siinä, että talon isäntä, Ernesti Mutikainen oli itaruuteen asti säästäväinen. Talon kolme lasta olivat jo hyvinkin aikuisten kirjoissa. Talossa ei juuri vieraille kahvia keitetty kuin ihan poikkeustapauksissa. Puhumattaakaan siitä, että vierasta olisi käsketty ruokapöytään, jos talonväki oli syömässä. Sehän oli tapana lähes poikkeuksetta kylän muissa taloissa.

Ja omena oli jälleen tipahtanut ihan puun juurelle. Pojat olivat vähintään yhtä visuja kuin ukkokin. Vaikka viinaryyppyy kelpasi hyvin talon miesväelle, omaa pulloa ei juuri ostettu. Jos joku sitten erehtyi tarjoamaan, pullonpohja osoitti ylöspäin harmillisen kauan. Ainakin tarjoajan mielestä. Talossa oli patteriradio niin kuin Juusolassakin. Sillä erotuksella, että Sampolassa seinällä oleva radio oli kaapin sisällä ja kaapin ovesta oli pieni munalukko. Avain oli visusti Ernestin taskussa tupakkamassin nauhaan sidottuna. Radiosta kuunneltiin vain uutiset ja kirkonmenot. Mutta työtä talossa osattiin tehdä. Kaikki työt pyrittiin tekemään talon omalla väellä, eikä palkollisia renkejä pidetty kuin poikkustapauksissa. Etelään viettävillä, runsasmultaisilla pelloilla kasvoi hyvin ohra ja ruis. Lisäksi taloon kuului useita niittypalstoja Kössinlomalla.

Lisäänsioita hankittiin savotoilta. Ernesti itse ajoi hevosta, pojat, Arto ja Kasper, olivat tekomiehinä. Viime vuosina yhä useammin Ernesti oli jäänyt kotihommille ja pojat kävivät savotoilla. Heinien ajossa ja halon teossa oli työtä ihan joka lähtöön. Talon pojista vanhempi oli

nimeltään Arto, pituudeltaan keskimittainen, hiukan pihtipolvinen miehenjurikka. Jos pojat olivat savotoilla kahdestaan, Arto oli ilman muuta hevosmiehenä, olihan se paljon sopivampaa ison talon pojalle kuin rypeä metrisessä lumessa kaatomiehenä. Ernesti piti huolen siitä, että savottatienestit kannettiin viimeistä penniä myöten isännän pak-suun lompakkoon. Sieltä hän sitten antoi tupakka-tarvisrahaa pojille, sikäli kun nämä kehtasivat mennä pyytämään. Talossa oli kohtuullisen suuri karja, jonka tuotteet, voi ja liha, myytiin kirkonkylän kauppoihin. Siitä talosta ei rahamarkkaa päästetty hevillä ulos. Jos joku penni pääsi livahtamaan maailman turuille, oli se lähes muodottomaksi venytetty. Sampolan vakituisiin asukkaisiin kuului vielä Reeta-niminen, jo vanhemmanpuoleinen naisihminen.

Reetalla oli poika iältään vähän toisella kymmenellä. Kasteessa tämä virkeä miehenalku oli Toivoksi nimetty. Koska hän oli pienikasvuisen, häntä tietysti kutsuttiin Pikku-Topiksi. Toista etunimeä ei pidetty tarpeellisena, se olisi ollut vähän sopimatonta köyhistä oloista lähteneelle. Niin kuin myöhemmin saamme todeta, jossain vaiheessa poika venähti pituutta saavuttaen hyvinkin seutukunnan keskimääräisen tason.

Topi

Poliittinen tilanne Suomen ja Neuvostoliiton välillä oli hyvin kireä. Kansalaissodan jälkeen tehty Aunuksen-retki kiristi sitä entisestään. Kun raja suljettiin 1920-luvun alussa, tilanne rajalla oli räjähdysherkkä. Vakoilijoita liikkui rajan yli puolin ja toisin. Neuvostoliiton lentokoneet tekivät vakoilulentoja Pohjanlahden rannikolle saakka.

Rajalla tapahtui paljon asioita, jotka eivät koskaan päätyneet lehtien sivuille. Suomalaisia rajavartijoita katosi jäljettömiin ja Neuvostoliiton taholta yritettiin ilmiselvästi saada aikaan jonkinlaisia rajakahakoita. Vakoilua suoritettiin myös suomalaisten taholta. Rajan taakse lähetettiin yksittäisiä henkilöitä tai muutaman miehen vahvuisia partioita nuuskimaan naapurin touhuja. Myös vakoilulentoja suoritettiin jonkin verran. Saatujen tietojen perusteella näytti siltä, että Neuvostoliiton hyökkäys Suomeen tulisi tapahtumaan ennemmin tai myöhemmin.

Äärioikeiston mellastelu murhineen ja muilutuksineen päättyi Mäntsälän kapinaan vuosikymmenen alussa. Järjestö lakkautettiin, mutta sen aatteellista toimintaa jatkoi Isänmaallinen Kansanliike, IKL. Se vaikutti voimakkaasti myös tavallisen kansalaisen elämään, työn saantiin ja palkkoihin.

Vasemmistolaisesti ajattelevan oli hyvin vaikea saada työtä, etenkin, jos oli aktiivisesti osallistunut poliittiseen toimintaan. Usein työpäikan saamisen edellytyksenä oli liittyminen Suojeluskuntajärjestykseen. Maailmalla vaikuttava talouslama oli levinnyt myös Suomeen. Työmaita ei juuri avattu, eivätkä savotoilla maksettavat palkat riittäneet edes jokapäiväiseen elantoon. Rajan takaa levinnyt sosialismin aate lupasi agitaattorien suulla ruusuista tulevaisuutta Neuvosto-Karjalassa. Niinpä moni työttömyyteen ja poliittiseen vainoon kyllästynyt työ-

mies ja mökkiläinen päätti siirtyä rajan taakse paremman elämän toivossa. Sinne lähti myös Sampolan Reetan mies parin savottakaverinsa kanssa, joista toinen oli joutunut poliittisen painostuksen kohteeksi. Puheet sosialismin ihanuudesta osoittautuivat pian karkeaksi valheeksi ja moni päätti palata Suomeen. Lupaa siihen ei annettu, joten ainoa keino oli karata. Reetan mies ei tullut koskaan takaisin, hän joutui vangiksi pakoyrityksen yhteydessä ja tuomittiin kuolemaan vakoilusta syytettynä.

Reeta jäi elämään kotikylälleen kymmenissä olevan poikansa kanssa. Osa köyhemmästä väestä asui taloissa huonemiehenä. Se tarkoitti useimmiten yhtä pientä hellahuonetta jossain piharakennuksessa. Kun Reeta sai tietää miehensä kohtalosta, hän muutti poikansa kanssa Sampolan rekiliiterin päädyssä olevaan pihakamariin. Siinä pystyi juuri ja juuri asumaan, etenkin kun toinen oli vielä ikänsä puolesta lasten kirjoissa. Reeta oli jonkinlaista sukukantaa talon isännälle, joka lienee ollut yksi syy, että hän sai pihakamarin käyttöönsä. Enemmän kuin sukurakkaus Ernestin suopeuteen vaikutti kuitenkin se, että hän tiesi Reetan työteliääksi, siinä saisi lähes ilmaista työapua talon tarpeisiin. Lisäksi Ernesti totesi, että Topi oli virkeä miehenalku, jolla voisi teettää pikkurengille sopivia töitä. Ja niitähän isossa talossa oli tulvaksi asti.

Topi sai jahuta työn reunassa pienestä pitäen. Tutuksi tuli halkorante, lehtimetsässä käynti ja suoniityllä ryöjääminen monen muun työn ohella. Karjan rehu kerättiin valtaosin suo- ja maaniityiltä, joista suurin osa oli Kössönperän erämailla, jonne oli matkaa lähemmäs kymmenen kilometriä. Heinänteko kesti useamman viikon, riippuen siitä, oliko hyvät luokoilmat, saatiinko heinä kuivaksi lyhyessä ajassa ja kerätyksi latoihin ja suoviin. Niitylle mentiin aina viikkomoihin ja mukana kannettiin tarpeellinen määrä evästä. Yöt nukuttiin niittysaunassa, joka oli pieni, kiuaslämmitteinen, pyöreistä hirsistä rakennettu mökki.

Siinä oli maalattia, jonka päälle levitettiin havuja ja muutama syls tuoretta heinää, joka tuoksui hyvältä. Siinä oli mukava nukkua sääskiltä ja sateelta suojassa. Kaikilla heinäntekoporukoilla ei niittysaunoja ollut, vaan yöt kärvisteltiin laavuilla nuotion ääressä. Yöllä saattoi olla melko viileää, ja riesana oli sääskiparvién jatkuva ininä. Sellaisen työviikon jälkeen oli todella rätiväsnynt. Kun lauantai-iltana pitkän patikkamatkan jälkeen pääsi kotisaunan lölyllyn, uni maistui seuraavana yönä ja jatkui pitkälle pyhäpäivään.

Aivan palkatta ei Topin tarvinnut rengintöitä tehdä, talosta annettiin ruuan lisäksi hiukan kenkä- ja vaaterahaa. Saattoipa emäntä pistää muutaman pennin taskurahoiksi, noin vaivihkaa. Topi arvasi, että asiasta ei ollut syytä puhua kenellekään, se oli emännän ja pojan yhteinen salaisuus. Muutenkin talon emäntä tunsu jonkinlaista myötätuntoa ja sääliä pienikasvuista pojanrehveliä kohtaan, joka harava olalla, pientä maitopöäläriä kantaen hävisi muitten niittymiesten mukana Kössön-perälle johtavalle polulle. Oikeastaan Topin elämä oli ihan samanlaista kuin muidenkin kylän kakaroiden; työtä oli opittava tekemään pienestä pitäen ja hyvää työmiestä arvostettiin. Kun Topi aikuisena muisteli renkiaikaansa, ei hän katkeruutta tuntenut. Ison talon ruokapöydästä ei tarvinnut nälkäisenä nousta. Ei ollut kuin vuosikymmen siitä kun monessa pienemmässä mökissä kaserrettiin petulla jatkettua leipää.

Pekantalo oli yksi kolmesta vauraimmasta talosta, jotka olivat samalla kyläaukealla. Tosin syrjemmällä niin, että sen pirttirakennuksen katto pilkotti etelään kaartuvan rinteen takaa. Kiértokoulu oli vuosikymmenet huolehtinut siitä, että ihmiset oppivat lukemaan ja kirjoittamaan, eikä seutukunnalla tainnut olla montakaan ihmistä, joilta nämä taidot puuttuivat.

Kun oppivelvollisuuslaki säädettiin, myös Puturaan piti perustaa kansakoulu. Varsinaisesta koulurakennuksesta ei ollut puhettakaan, vaan

koulu oli sijoitettava johonkin kylän taloista. Sopiva paikka löytyi Pekantalosta. Sen pihapiirissä oli kookas pirttirakennus, johon kuului tilavan tuvan lisäksi keittiö ja pari kamaria. Talon isäntäväki siirtyi asumaan toiseen, samassa pihapiirissä olevaan rakennukseen. Opettaja Vernerin Kukkamaellä oli käytössään keittiö ja kaksi kamaria. Vaimonsa Riika toimi emäntänä ja keitteli oppilaille päivällispuurot ja vellit. Riika oli pienikokoinen, pyöreähkö naisihminen, joka saattoi olla hyvinkin topakka ja sanavalmis, mutta silti huumorintajuinen ja hyvin ihmisten kanssa toimeentuleva.

Kesä oli tulossa Puturaan hyvää vauhtia. Lunta oli enää jäljellä jossain pohjoisenpuoleisilla rinteillä, mihin aurinko ei päässyt paistamaan. Järven jäälakeus hohti valkeana: lumesta sulanut pintavesi oli painunut jään läpi sulattaen sen petolliseksi puikkojääksi. Viitat talvitien pohjalla olivat kaatuneet ja muodostivat jälle järven yli johtavan tumman juotin, jossain näkyi selviä sulan veden lampareita.

Jälle ei ollut menemistä, mutta tivakan pakkasyön jälkeen joku uskalikko saattoi hiihdellä järven yli muina miehinä, kiertäminen olisi lisännyt matkaa kilometrikaupalla. Kevättyöt olivat alkaneet, vaikka maa oli vielä roudassa. Pelloille ilmaantui lantapattereita. Ja hevoset vetivät lonksuvia kolakärriä tunkioilta pelloille. Uiton valmistelutyöt oli tehty ja jäiden lähtöä odoteltiin. Se vapauttaisi jälle ajetut tukkilanssit väljään veteen. Niskapato oli suljettuna ja uittoon tarvittava tulvavesi oli noussut normaaliin tulvakorkeuteen.

Ilma oli pysynyt poutaisena ja tyynenä. Yöpakkaset olivat kuitenkin hidastaneet kevään edistymistä, mutta yhä kauemmin taivaalla viiptyvä aurinko sulatti nopeasti yön kohmeen. Koivujen silmuissa näki jo lupaaavia merkkejä mahlan virtauksesta, ja rakennusten seinvierillä kuultuneen heinän joukosta nousi virkeästi uuden kasvillisuuden alku. Muuttolintujen paluu oli alkanut. Tuttujen lintulajien lisäksi lammissa

Tämä kirja kertoo elämästä pienessä maalaiskylässä lähellä Itärajaa. Tällaisia kyliä oli 1900-luvulla ympäri Suomen. Suomen itsenäisyyden pari ensimmäistä vuosikymmentä olivat epävarmuuden ja levottomuuden aikaa. Itänaapurissa oli uusi järjestys, jonka tarkoitus oli levittäytyä ympäri maailman. 1930-luvulla vallitsi maailmanlaajuinen lama, joka vaikutti myös Suomen oloihin. Sisällissodasta oli kulunut runsaat parikymmentä vuotta, ja ihmisten mielissä olivat edelleen sodan julmuudet ja vankileirit. Puturan kylässä, josta tämä tarina kertoo, suojeluskunta toimi edelleen. Kaikki eivät sitä hyvällä silmällä katsoneet, ja joskus asiasta saattoi tulla pientä sanaharkkaa...

Kirjassa kerrotaan tarinoita savotoilta, metsäkämpiltä ja kuittojoilta. Tietenkin myös metsästys ja kalastus olivat tärkeä osa ihmisten ruokataloutta. Osa näistä tarinoista ovat kirjailijan kokemia ja kuulemia sekä muiden ihmisten kertomia. Kaikki tarinat perustuvat tositapahtumiin, jotka ovat tapahtuneet ”jollekin jossain”.

ISBN: 978-952-286-384-3

www.bod.fi

